Міністерство культури України

Київський національний університет театру, кіно і телебачення
імені І. К. Карпенка-Карого

Факультет театрального мистецтва

Кафедра **Хореографії та пластичного виховання**

«ЗАТВЕРДЖУЮ»
Проректор з науково-педагогічної та
навчальної роботи
Інга Чхатарашвілі-Петраш
« 31 » 08 2026 рік

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ПЛАСТИЧНЕ ВИХОВАННЯ III-IV курси

рівень вищої освіти	перший (бакалаврський)
спеціальність	026 Сценічне мистецтво
освітня програма	Акторське мистецтво театру і кіно

Київ – 2026

Розробники:
БІЛАШ Ольга, доцентка кафедри хореографії та пластичного виховання, заслужений працівник культури України
УСТІНОВА Наталя, старший викладач

Викладачі:
БІЛАШ Ольга, доцентка кафедри хореографії та пластичного виховання, Заслужений працівник культури України
УСТІНОВА Наталя, старший викладач
ЧУПРИН Володимир, старший викладач

РПНД розглянуто і затверджено на засіданні кафедри
Хореографії та пластичного виховання Факультету театрального мистецтва

Протокол № 7 від 26.08.2026 р.
Завідувач кафедри _____ Юрій СТАРОСТІН

РПНД погоджено з гарантом освітньої (професійної/наукової/творчої) програми

Заслужений артист України, доктор мистецтва _____ Євген ЛОКТІОНОВ
(підпис)

Пролонговано:
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___
на 20__/20___н.р.,
Завідувач кафедри _____(_____), протокол від ___.___.20__ №___

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Форма навчання		
	денна		
Характеристика навчальної дисципліни	Обов'язковий компонент циклу професійної підготовки		
Курс	**3**		**4**
Семестр	**5**	**6**	**7**
Кількість кредитів	2	2	2
Загальний обсяг годин	60	60	60
Розподіл годин за видами аудиторних занять та самостійної роботи	Лекційні		
	-	-	2
	Семінарські		
	-	-	-
	Практичні		
	60	60	58
	Індивідуальні		
	-	-	-
	Лабораторні		
	-	-	-
	Самостійна робота		
	-	-	-
Вид підсумкового контролю	залік	залік	екзамен

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета: Метою навчальної дисципліни є дати студентам практичні знання, вміння та навички з оволодіння танцювальною технікою різних жанрів та стилів, а також необхідну теоретичну базу з історії народно-сценічного, історико-побутового та сучасного танців.

Завдання: Основні завдання навчальної дисципліни (подаються у вигляді системи знань, умінь та отриманого досвіду із зазначенням певного рівня їх сформованості, що дозволяє визначити необхідний рівень оволодіння навчальним матеріалом та розробити засоби діагностики навчальних досягнень студентів)

В процесі вивчення дисципліни студенти здобувають наступні компетенції:
ЗК03. Здатність працювати в команді
ЗК07. Здатність застосовувати відповідні фізичні вправи для підтримки свого належного психічного та фізичного стану в залежності від психофізіологічних навантажень.
СК02. Здатність до творчого сприйняття світу та його відтворення у художніх сценічних образах.
СК04. Здатність до публічної презентації результату своєї творчої діяльності.
СК15. Здатність до образного, асоціативного мислення, фантазії та фантазійності, живої акторської думки та живої сценічної дії. Здатність працювати в умовах імпровізації.

Згідно з вимогами ОПП (ОНП) студенти після засвоєння навчальної дисципліни мають продемонструвати такі результати навчання:

Очікувані результати навчання (ПР) за дисципліною:

ПР01. Мати концептуальні наукові та практичні знання \ сфері сценічного мистецтва. Вміти відтворювати в художніх сценічних образах власну здатність до творчого сприйняття світу та створювати сценічний образ відповідно до задуму режисера.

ПР02. Володіти виконавськими вміннями й навичками професії, елементами внутрішньої і зовнішньої техніки актора драматичного театру і кіно. Обирати оптимальні художньо-виражальні та технічні засоби для відтворення креативного задуму, з метою перфектної реалізації сценічного твору (проекту).

ПР06. Знати основні закони сценічного руху, методично точно виконувати основні елементи класичного, бального й народного танців та емоційно, художньо-виразно відтворювати танцювальні партитури в контексті сценічного образу.

3. Структура навчальної дисципліни

Назви тем	Розподіл годин між видами робіт													
	денна форма							денна форма						
	усього	у тому числі						усього	у тому числі					
		лекції	Семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота		лекції	семінари	практичні	лабораторні	індивідуальні	сам. робота
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13	14	15
	3-й курс / 5-й семестр:							**3-й курс / 6-й семестр:**						
Тема 1.	**20**	-		20				**10**	-		10			
Тема 2.	**10**	-		10				**10**	-		10			
Тема 3.	**10**	-		10				**20**	-		20			
Тема 4.	**20**	-		20				**20**	-		20			
Разом	**60**	-		60				**60**	-		60			
	4-й курс / 7-й семестр:													
Тема 1.	**12**	2		10										
Тема 2.	**20**	-		20										
Тема 3.	**20**	-		20										
Тема 4.	**8**			8										
Разом	**60**	2		58										
УСЬОГО	**60**	**2**		**58**										

<u>Курс 3. Семестр 5:</u>

Тема 1. Початок вивчення народно-сценічного екзерсису. Кожна вправа вивчається в характері різних танців народів світу на вибір викладача.

Тема 2. Позиції та положення рук в народно-сценічному танці.

Тема 3. Різноманітні вистукування для розвитку почуття ритму (іспанський, циганський, український характер)

Тема 4. Вивчення рухів Вальсу-Мазурки, комбінацій та етюду з них.

Курс 3. Семестр 6:

Тема 1. Повторення та удосконалення народно-сценічного екзерсису.
Виконання вправ з народних танців, демонстрація
технічних можливостей, характеру, манери різних народних танців, ритмічних навичок студентів.
Тема 2. Драматургія в танцювальних номерах.
Тема 3.Сюжетні танці, обрядові хореографічні мініатюри на основі вивчених елементів народних танців.
Тема 4. Вивчення рухів Менуету. Постановка композиції Менуету.

Курс 4. Семестр 7:

Тема 1. Ускладнений народно-сценічного екзерсис, як підготовка м'язів до виконання складних танцювальних рухів, стрибків, присядок, обертів, трюків.
Тема 2. Постановка танцювальних номерів з урахуванням професійних здібностей та можливостей кожного студента.
Тема 3. Вивчення рухів, техніки, характерних особливостей, манери Танго. Постановка композиції.
Тема 4. Підготовка до складання іспиту.

4. Програма навчальної дисципліни

Курс 3. Семестр 5.

Тема 1. Початок вивчення народно-сценічного екзерсису.
Кожна вправа вивчається в характері різних танців народів світу на вибір викладача.
Система вправ та послідовність вивчення вправ біля станка. Принцип «від простого до складного» в навчанні. Темп виконання рухів та його ускладнення. Розподіл фізичного навантаження, постановка дихання під час виконання комбінацій. Використання елементів національних танців у вправах біля станка, досягнення виразного виконання. Важливість принципу систематичності та послідовності в навчанні. Методика виконання рухів біля станка.

Рекомендована література:

Основна:

1. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: І частина – К., 1975.
2. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: ІІ частина К., 1976.

Тема 2. Позиції та положення рук в народно-сценічному танці.
Постановка рук, корпуса і голови. Відмінність та схожість позицій рук в класичному танці та народно-сценічному танці. Положення кистей рук. Підготовче положення та позиції рук. Повороти, нахили голови.

Рекомендована література:

Основна:

1. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: І частина – К., 1975.
2. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: ІІ частина К., 1976.

Тема 3. Різноманітні вистукування для розвитку почуття ритму (іспанський, циганський, український характер)

Іспанський народний танець як основа іспанського сценічного танцю. Національний характер іспанської культури. Вплив класичного балету на манеру виконання іспанського сценічного танцю. Вистукування zapateado як характерна риса іспанського сценічного танцю Основні відмінності виконання чоловічого та жіночого танців.

Рекомендована література:

Основна:

1. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: І частина – К., 1975.
2. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: ІІ частина К., 1976.

Тема 4. Вивчення рухів Вальсу-Мазурки, комбінацій та етюду з них.

Сценічна мазурка. Витоки сценічної мазурки. Апломб, легкість та граціозність як основні риси жіночого виконання мазурки. Мужність, елегантність, швидкість як основні риси чоловічого виконання мазурки. Музичний розмір – 3/4.

Рекомендована література:

Основна:

1. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: І частина – К., 1975.
2. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: ІІ частина К., 1976.

Курс 3. Семестр 6.

Тема 1. Повторення та удосконалення народно-сценічного екзерсису.

Виконання вправ з народних танців, демонстрація технічних можливостей, характеру, манери різних народних танців, ритмічних навичок студентів.

Рекомендована література:

Основна:

1. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: І частина – К., 1975.
2. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: ІІ частина К., 1976.

Тема 2. Драматургія в танцювальних номерах.

Поняття “драматургія твору”.

Закономірності драматургії, загальні для музичного, театрального, кінематографічного та хореографічного мистецтв.
Сюжетні танці, обрядові хореографічні мініатюри на основі вивчених елементів народних танців.

Рекомендована література:

Основна:

1. Загайкевич М. П. Драматургія балету. К: Наукова думка, 1978, 257 с.
2. Кропивницький М. Музика до вистав: у 3 т. Київ, 1967–1968.
3. Фількевич Г. Музика в драматичному театрі. Київ, 1998.
4. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навчально-метод. посіб. для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова:

1. Станишевский Ю. Український балетний театр: історія та сучасність /К.: Муз. Украина, 2008. – 411 с.
2. Чепалов О.І. Хореологія : ст. та лекції / О. І. Чепалов – Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – 228 с.

Тема 3. Вивчення рухів Менуету. Постановка композиції Менуету.
Основні положення рук дами і кавалера в парі. Трансформування реверансу дами і кавалера у фігуру танцю менует. Основні рухи танцю менует: assamble на пів пальцях; pas de bouree; temps de courante; pas menuet, його різновиди; balance. Стильові особливості, манера виконання менуету.

Рекомендована література:

Основна:

1. Ванслов В. В. Естетика романтизму. – К.: «Мистецтво», 2010. – 231 с.
2. Ги Дени, Люк Дассвиль. Все танцы. – К., 1987
3. Колесниченко Ю. В. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. Киев: Освіта України, 2012. 660 с.
4. Кропивницький М. Музика до вистав: у 3 т. Київ, 1967–1968.
5. Онищенко Л. Г. Бальний танець ХХ століття: метод. посіб. - Вінниця : Нова Книга, 2019.
6. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. Частина 2. – Київ.: Мистецтво, 2006. – 172 с.
7. Фількевич Г. Музика в драматичному театрі. Київ, 1998.

Курс 4. Семестр 7.

Тема 1. Ускладнений народно-сценічного екзерсис, як підготовка м'язів до виконання складних танцювальних рухів, стрибків, присядок, обертів, трюків.
Елементи польського народного танцю: особливості, стиль та манера виконання.
Елементи угорського сценічного танцю: особливості, стиль та манера виконання.
Елементи італійського сценічного танцю: особливості, стиль та манера виконання.
Елементи іспанського сценічного танцю: особливості, стиль та манера виконання.

Рекомендована література:

Основна:

1. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: І частина – К., 1975.
2. Зайцев Є. Основи народно-сценічного танцю: навч.посібник: ІІ частина К., 1976.

Тема 2. Постановка танцювальних номерів з урахуванням професійних здібностей та можливостей кожного студента.

Поняття «композиція хореографічного твору». Відображення драматургії через композицію твору.

Основні компоненти хореографічної композиції.

Хореографічний текст як елемент композиції танцю. Хореографічний текст як сукупність танцювальних "па", жестів, постави, через які виражається характер, почуття і поведінка дійових осіб.

Малюнок танцю як елемент композиції в хореографії. Малюнок як розміщення, ракурс і напрям (переміщення) дійових осіб на площині сцени.

Рекомендована література:

Основна:

1. Загайкевич М. П. Драматургія балету. К: Наукова думка, 1978, 257 с.
2. Кропивницький М. Музика до вистав: у 3 т. Київ, 1967–1968.
3. Фількевич Г. Музика в драматичному театрі. Київ, 1998.
4. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навчально-метод. посіб. для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова:

1. Станишевский Ю. Український балетний театр: історія та сучасність /К.: Муз. Украина, 2008. – 411 с.
2. Чепалов О.І. Хореологія : ст. та лекції / О. І. Чепалов – Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – 228 с.

Тема 3. Вивчення рухів, техніки, характерних особливостей, манери Танго. Постановка композиції.

Танцювальні комбінації на основі рухів стилістики Танго. Особливості музичного супроводу танцю Танго. Характерні особливості танцювальних композицій Танго.

Рекомендована література:

Основна:

1. Ги Дени, Люк Дассвиль. Все танцы. – К., 1987
2. Колесниченко Ю. В. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. Киев: Освіта України, 2012. 660 с.
3. Кропивницький М. Музика до вистав: у 3 т. Київ, 1967–1968.
4. Онищенко Л. Г. Бальний танець ХХ століття: метод. посіб. - Вінниця : Нова Книга, 2019.
5. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. Частина 2.– Київ.: Мистецтво, 2006. – 172 с.
6. Фількевич Г. Музика в драматичному театрі. Київ, 1998.

Тема 4. Підготовка до складання іспиту.

Відпрацювання танцювальних композицій, створених з урахуванням професійних здібностей та можливостей кожного студента.

Рекомендована література:

Основна:

1. Загайкевич М. П. Драматургія балету. К: Наукова думка, 1978, 257 с.
2. Кропивницький М. Музика до вистав: у 3 т. Київ, 1967–1968.
3. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. Частина 2.– Київ.: Мистецтво, 2006. – 172 с.
4. Фількевич Г. Музика в драматичному театрі. Київ, 1998.
5. Френкель М. Сучасна сценографія. Київ: Мистецтво, 1980.
6. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навчально-метод. посіб. для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.

Додаткова:

1. Голдрич О. С. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. 2-е вид., доп. Львів: Сполом, 2006. 172 с.
2. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція: метод. посіб. з курсу «Мистецтво балетмейстера». Харків: ХДАК, 2018. 208 с.
3. Станишевский Ю. Український балетний театр: історія та сучасність /К.: Муз. Украина, 2008. – 411 с.
4. Чепалов О.І. Хореологія: ст. та лекції / О. І. Чепалов – Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – 228 с.

5. Методи навчання

1. Словесні методи:

Пояснення – розкриття змісту руху, танцювального елементу, стилю чи жанру.

Бесіда, діалог – аналіз виконання, розбір емоційно-пластичного змісту танцю.

Інструктаж – короткі методичні вказівки перед виконанням комбінацій.

Коментар викладача – під час чи після виконання для корекції техніки й виразності.

2. Наочні методи:

Показ викладача – демонстрація елементів, комбінацій, цілісних етюдів.

Відео аналіз – перегляд виступів професійних танцювальних колективів, пластичних етюдів акторів.

Дзеркальний метод – виконання рухів перед дзеркалом для контролю пози, міміки, жесту.

3. Практичні методи:

Вправи – тренування технічних елементів (пози, кроки, стрибки, повороти).

Комбінування рухів – поєднання окремих елементів у комбінації та танцювальні етюди.

Імпровізація – розвиток творчої свободи руху, пластичного реагування на музику та образ самостійне створення етюдів.

Репетиційно-постановочний метод – створення сценічних композицій, робота над образом через танець.

4. Ігрові та творчі методи:

Пластичні етюди – передача емоцій, характеру, дії через рух.
Танцювально-ігрові завдання – створення міні-сценок, у яких рух поєднується з акторською дією.
Метод асоціацій – пошук образу танцю через емоційні або предметні асоціації.

5. Методи самостійної роботи:

Домашня практика – повторення комбінацій, вправ для розвитку гнучкості, координації.
Самоспостереження і самоаналіз – ведення щоденника спостережень за власним розвитком.
Робота з відео – самозйомка і перегляд власного виконання для самокорекції.

6. Інтеграційні методи:

Поєднання танцю з акторською дією, словом, співом – створення комплексного сценічного образу.
Метод ансамблевої взаємодії – розвиток відчуття партнера, сценічного простору.
Метод емоційно-рухового перевтілення – перехід від внутрішнього переживання до пластичного вираження.

6. Форми проведення контролю та критерії оцінювання

Поточний контроль – під час занять.

Критерії оцінювання при поточному контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Присутність студента на занятті та активність участі	1

Підсумковий (семестровий) контроль: після 5 та 6 семестру – залік, після 7 семестру – іспит.
Під час практичного етапу студент демонструє матеріал відповідно програми навчання.

Критерії оцінювання при підсумковому контролі:

Критерії оцінювання	Кількість балів
Точність і відмінна якість виконання завдань з пройденого матеріалу відповідно робочої програми	30-27
Високий рівень демонстрації умінь з незначними недоліками	26-22
Добрий та посередній рівень виконання завдань з певною кількістю помилок	21-17
Дуже посередній рівень демонстрації умінь із значною кількістю помилок	16-10

<table>
<tr><td colspan="5">Поточне тестування та самостійна робота
5 семестр</td><td>Підсумковий тест (залік)</td><td>Сума</td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td>Т5</td><td rowspan="2">30</td><td rowspan="2">100</td></tr>
<tr><td>14</td><td>14</td><td>14</td><td>14</td><td>14</td></tr>
<tr><td colspan="4">Поточне тестування та самостійна робота
6 семестр</td><td>Підсумковий тест (залік)</td><td>Сума</td></tr>
<tr><td colspan="2">Т1</td><td colspan="2">Т2</td><td>Т3</td><td rowspan="2">30</td><td rowspan="2">100</td></tr>
<tr><td colspan="2">30</td><td colspan="2">20</td><td>20</td></tr>
<tr><td colspan="4">Поточне тестування та самостійна робота
7 семестр</td><td>Підсумковий тест (іспит)</td><td>Сума</td></tr>
<tr><td>Т1</td><td>Т2</td><td>Т3</td><td>Т4</td><td rowspan="2">40</td><td rowspan="2">100</td></tr>
<tr><td>15</td><td>15</td><td>25</td><td>5</td></tr>
</table>

Шкала відповідності оцінок

Оцінка за стобальною шкалою	**Оцінка за шкалою ECTS**	**Значення оцінки**	**Рівень компетентності**
90 – 100	**A**	**Відмінно** – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу з можливими незначними недоліками	Високий (творчий)
82 – 89	**B**	**Дуже добре** – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов'язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок	Достатній (конструктивно-варіативний)
74 – 81	**C**	**Добре** – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок	
64 – 73	**D**	**Задовільно** – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності	Середній (репродуктивний)
60 – 63	**E**	**Достатньо** – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)	
35 – 59	**FX**	**Незадовільно з можливістю повторного складання** – незадовільний рівень знань, з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання	Низький (рецептивно-продуктивний)
0 – 34	**F**	**Незадовільно з обов'язковим повторним вивченням курсу** – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни	

7. Рекомендована література

Основна:

1. Березова Г. А. Класичний танець. – К.: Музична Україна, 1990.
2. Ванслов В. В. Естетика романтизму. / В. В. Ванслов – К.: «Мистецтво», 2010. – 231 с.
3. Горбатова Н. О. Становлення мистецтва класичного танцю в Україні (20-30- ті рр. ХХ ст.): дис. канд. іст. наук : 17.00.01 / Київський нац. ун-т культури і мистецтв. – К., 2005. – 177 с.
4. Загайкевич М. П. Драматургія балету. К: Наукова думка, 1978, 257 с.
5. Кропивницький М. Музика до вистав: у 3 т. Київ, 1967–1968.
6. Колесниченко Ю. В. Инструменты хореографа. Терминология хореографии. Киев: Освіта України, 2012. – 660 с.
7. Станішевський Ю. О. Режисер і балетмейстер. – К.; 1973.
8. Шевченко В. Т. Мистецтво балетмейстера в народно-сценічній хореографії: навчально-метод. посіб. для вищих навчальних закладів культури і мистецтв України. Київ : ДАКККіМ, 2006. 184 с.
9. Ги Дени, Люк Дассвиль. Все танцы. – К., 1987.
10. Стамеров К. Нариси з історії костюмів. Частина 2. / К. Стамеров. – Київ.: Мистецтво, 2006. – 172 с.
11. Онищенко Л. Г. Бальний танець ХХ століття: метод. посіб. / Онищенко Л. Г. - Вінниця : Нова Книга, 2019.
12. Цвєткова Л. Ю. Методика викладання класичного танцю: Підручник – К.: Альтерпрес, 2005. – 324 с.
13. Фількевич Г. Музика в драматичному театрі. Київ, 1998.
14. Френкель М. Сучасна сценографія. Київ: Мистецтво, 1980.
15. Шабаліна О. М. Пластичність. Мова. Тіло: монографія / М-во культури України, Харків. держ. акад. культури. Київ: ФО-П Поліщук О. В. 2017. 194 с.

Допоміжна:

1. Голдрич О. Хореографія – Львів: Край, 2003. 12. Поклад І. Танець та його функції в історії людства (культурноісторичний та психологічний аналіз) / І. Поклад // Українське мистецтвознавство : матеріали, дослідження, рецензії. – К.: Інститут мистецтвознавства, фольклористики та етнології, 2005. – 232 с
2. Голдрич О. С. Хореографія: посібник з основ хореографічного мистецтва та композиції танцю. 2-е вид., доп. Львів: Сполом, 2006. 172 с.
3. Голдрич О. С. Методика викладання хореографії. Львів: Сполом, 2006. 84 с.
4. Станишевский Ю. Украинский балетный театр : история и современность / Юрий Станишевский. К.: Муз. Украина, 2008. – 411 с.
5. Кінезіологія танцю: колективна монографія/ за заг. ред. О. А. Плахотнюка. – Львів: СПОЛОМ, 2020. – 220 с.
6. Колногузенко Б. М. Хореографічна композиція: метод. посіб. з курсу

«Мистецтво балетмейстера». Харків: ХДАК, 2018. 208 с.
7. Чепалов О.І. Хореологія : ст. та лекції / О. І. Чепалов – Київ : Видавництво Ліра-К, 2020. – 228 с.